

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.603

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Gospodarstvo spričuje

Dobro gospodarstvo je priporočilo za vsakega človeka. Človek, ki dobro gospodari na področju svojega zasebnega gospodarstva, uživa ugled pri svojih bližnjih, ki ga smatrajo za sposobnega, da se mu poveri mesto tudi v javnem gospodarstvu. Sodba, ki jo v tem oziru izreka ljudstvo, se opira na dva najvažnejša činitelja, ki delujeta v gospodarjenju: razboriti razum in kreпка volja. So tudi razmere, bodisi ugodne, bodisi neugodne, ki niso brez učinkovitosti, ko gre za gospodarske uspehe, toda glavni sili sta in ostane razumska sposobnost in vztrajna volja.

Vlada, ki razpolaga s tema dvema glavnima silama, delujočima v gospodarstvu, dosega velike uspehe na področju gospodarske blaginje državljanov. Takšno vlado ima sedaj Jugoslavija. Njena prednica, ki je bila v JNS rokah, ni vodila računa o dohodkih državljanov in tudi ne o njihovih plačilnih možnostih. Povečevala je davke do višine, ki je poljedelstvo in tudi druge panoge javnega gospodarstva niso mogle vzdržati. V dobi, ko je bila cena kmetijskih pridelkov najnižja, bila je stopnja davka, osobito zemljarine, najvišja.

Še eno strašno zlo je bilo, ki je tlačilo kmeta, da ni več mogel gospodarsko dihati, in to so bili dolgovi. Okoli sedem milijard dinarjev je znašala ta strašna teža. Prejšnje vlade so se zdale tega nad vse težavnega vprašanja ter so ga odlagale kot se odlaga neprijetna zadeva, ki se ji ne pozna rešitve. Z odlaganjem pa je to strahotno breme samo rastlo. Sedanja vlada pa je z energično roko zgrabila to zlo ter mu odbila polovico zlosti: odpisala je polovico kmečkih dolgov, za drugo polovico pa je določila ugodne plačilne pogoje. Rešila je kmeta iz rok oderuhov.

Poleg zmanjšanja davkov in odpisanja kmečkih dolgov je dr. Stojadinovič-Koroščeva vlada posvečala vso svojo skrb dvigavanju cen kmetijskih pridelkov, dobro vedoč, da brez primernih cen ni ljudskega blagostanja. Njeni naporji so dosegli lepe uspehe: cene pridelkom so se dvignile za 50%, 100% in tudi več. Tej svrhi prav dobro služijo gospodarske pogodbe z različnimi državami, ki so odprle nova tržišča za prodajo naših kmetijskih pridelkov ali pa stara tržišča razširile. Predpogoj za takšne pogodbe so dobre in prijateljske razmere s sosednjimi državami, ki jih je sedanja vlada s pametno zunanjo politiko ustvarila.

Razumno-stvarna zunanja politika dr. Stojadinovičeve vlade je obvarovala našo državo zadnji čas velikih izdatkov. Trenja, ki so se pojavila v srednji Evropi ob koncu poletja in letošnjo jesen, in ki so

Preosnova nove češkoslovaške

Osrednja češkoslovaška vlada je sklenila, da skliče narodne predstavnike v petek k volitvi novega predsednika republike. Enotni kandidat za predsedniško mesto bo zunanji minister Chwalkovsky. Novo vlado bo sestavil bivši notranji minister Černy. Dosedanji predsednik vlade general Sirovy bo imenovan za prvega češko-

slovaškega maršala. Zaradi končne razmejitve napram vsem sosedom je odpadlo 69 poslancev in 33 senatorjev. Sklep vlade je tudi razpust vseh političnih strank. Namesto dosedanjih strank bo osnovana na Češkem, Slovaškem in med Rusini ena glavna stranka, ob kateri bo prepuščena samo ena opozicijska skupina.

Nov predsednik in nova vlada v Turčiji

Po smrti Kemala Atatürka, o katerem poročamo na drugem mestu, je izvolila narodna skupščina v Ankari 11. novembra soglasno za predsednika Ismeta Ineni, bivšega predsednika vlade. Novi predsednik turške republike se je rodil leta 1884 v Smirni v Mali Aziji in je bil najožji sodelovnik in zaupnik rajnega Atatürka. Koj po izvolitvi predsednika je sestavil Dželal

Bajar novo vlado, katero je potrdil novi predsednik. V novi vladi ni dosedanjega zunanjega ministra Ruždi Arasa in notranjega ministra Šukri Kaja. Zunanji minister je postal dosedanji pravosodni minister Karazoglu, pravosodni minister podpredsednik narodne skupščine Ilmi Uran, notranji minister pa dr. Faidam. Vsi ostali ministri so ostali na svojih mestih.

Najostrejši protijudovski ukrepi v Nemčiji

O umoru nemškega diplomata von Ratha v Parizu poročamo med političnimi vestmi. Atentat je izzval najostrejše protijudovske ukrepe od strani nemške vlade. Objavljen je odlok, s katerim morajo do 1. januarja 1939 prenehati s svojimi obrati vsi judovski podjetniki, trgovci, obrtniki in bančniki. Prepovedano je v Nemčiji izdajanje vseh judovskih listov in knjig. Zaradi umora von Ratha je prišlo po vseh večjih nemških mestih do hudih protijudovskih izgrediv. Nemška vlada je po razdejanju judovskih trgovin ter raz-

nih lokalov izdala odlok, da morajo judovski lastniki vse razdejanje v teku osmih dni popraviti na lastne stroške. Zavarovalnice morajo vso zavarovalnino, ki bi jo morale izplačati judovskim oškodovancem, izplačati državi, ker je vsa zaplenjena v korist države. Razen tega morajo plačati judje, ki so nemški državljanji, kot globo za napad na poslaniškega tajnika Ratha v Parizu, eno milijardo mark. Način iztirjanja te globe, ki ne bo v nobenem primeru odpuščena ali znižana, bo odredil finančni minister.

Anglija za oborožitev

Angleško letalsko ministrstvo je svojim letalskim tovarnam naročilo takojšnjo dobavo 5000 bojnih letal. V marcu prihodnjega leta bo Anglija imela v prvi vojni črti 1700 bombnikov, letalskega moštva pa 100.000. Angleške letalske tovarne dobijo na razpolago denarna sredstva, da bodo do konca leta 1939 v stanu dobaviti letno no 50.000 letal, to je skoraj en tisoč na teden. V proračunu za letalsko oborožitev je Anglija postavila zadnje leto 120 milijono

nov funtov. Ta vsota bo sedaj povišana na 22 milijonov funtov (ali 50 milijard dinarjev). Te številke je javno objavil minister za letalstvo sir Kingsley Wood v spodnji zbornici. Graditev letalskih tovarn je samo od septembra 1938, to je od češkoslovaške krize dalje, poskočila skoraj za eno petino, proizvodnja letal pa je narasla za polovico že do danes, do junija prihodnjega leta pa mora po navodilih letalskega ministrstva narasti vsaj za 150 odstotkov.

bila osredotočena okoli češko-slovaškega vprašanja, so povzročila posameznim državam velike stroške, ki so bili izdani za mobilizacijo vojnih sil, izvedeno v večji ali manjši meri. Nemčija, Češkoslovaška, Francija, Anglija, Madžarska, Belgija, Nizozemska, Švica in druge države so izdale milijarde dinarjev. Naši državni so bili ti

izdatki prihranjeni ter bo mogla denarna sredstva uporabiti za produktivne svrhe. Gospodarstvo spričuje veliko vrednost sedanje naše vlade. Državljanji bodo dne 11. decembra delo dr. Stojadinovič-Koroščeve vlade nagradili s tem, da bodo glasovali za kandidatno listo dr. Milana Stojadinoviča.